

Instructie bij dit document

Tijdens de omgevingsdialog op 24 mei 2022 is er stil gestaan bij verschillende thema's binnen de planMER. De deelnemers is gevraagd belangrijke onderwerpen per thema te benoemen. In onderstaande tabel zijn de belangrijke onderwerpen op een rij gezet. Per onderwerp is in de achterliggende kolommen aangegeven of het wordt meegenomen in de NRD en waarom/ho.

Dit wordt in de tabel duidelijk gemaakt met:

Ja: Aangedragen input we mee in de NRD

Nee: Aangedragen input nemen we niet mee in de NRD

Ja/Nee: Aangedragen input wordt deels meegenomen in de NRD

Soms kan het zijn dat de aangedragen onderwerpen wel belangrijk zijn, maar vanuit de inhoud bekeken geen plek in de milieुरapportage kan vinden. Dan wordt deze aangegeven als 'nee', want de input kan niet worden meegenomen in de tekst van de NRD. Een voorbeeld is input op het onderwerp 'participatie'. Dit is een belangrijk onderwerp in zowel de uitvoering en realisatie van grootschalige opwek, als wel in dit proces om tot een milieueffectenrapportage te komen. Vanuit inhoudelijk oogpunt is echter participatie geen milieu-effect zoals je dat in de tekst meeneemt in de NRD. Daarom wordt deze aangegeven met 'nee'.

Thema	Opgehaalde input	Geprioriteerde onderwerpen tijdens dialoog	Meegenomen in NRD (Ja/Nee)	Onderbouwing
Natuur	Geen negatief effect op natuur en landschap, liefst positief	x	ja	verwerkt in in het alternatief landschap
	Meenemen effecten op gebied buiten de regio		ja/nee	Worden niet expliciet meegenomen, want de scope van het planMER is de regio. Wel worden effecten bekeken en hanteren we dezelfde richtlijnen als de omliggende gebieden
	Welke natuur ga je meenemen ?		ja	Gebieden m.b.t. de wespandief, weidevogels, wintergans rustgebieden en Gelders natuurnetwerk (juridisch) en op hoofdlijnen ecosystemen
	Duidelijkheid over criteria vanuit provincie Gelderland		ja	overleg met provincie vindt plaats
	Natuurdoelen expliciet meenemen in het planMER (niet alleen bestaand); - Vogelrichtlijn - Habitatrichtlijn - Natura 2000 - GNN + Duitsland!		ja/nee	m.u.v. Duitsland, dit valt buiten de scope van het planMER. De scope van het planMER is de regio.
	Meer dan 1 soort leidend laten zijn in planMER		ja	We kijken naar het gehele ecosysteem op hoofdlijnen
	Wel windturbines langs snelwegen, ondanks weidevogels		nee	Weidevogelgebieden worden als hard criterium meegenomen
	Onderscheid in effecten korte termijn en effecten lange termijn; compenseer gebieden		nee	Het planMER is op een te hoog abstractie niveau om in te gaan op compensatie gebieden.
	Natuur is 'relatief te waarderen, geen topprioriteit		ja/nee	Juridisch gezien is het in sommige gevallen topprioriteit (denk aan gerechtelijke uitspraken over de wespandief).
	Bij ontwikkellocatie tegen natuurgebied aan: zorgvuldige inpassing/mooie kant voor wind/zon park?		nee	Kan subjectief en sturend zijn. In het planMER kijken we naar objectieve milieueffecten. Beslissingen als deze zijn voor na het planMER traject.
	Bij zonnepark: mogelijkheid om waterpeil te verhogen: hier 25% ecologisch inrichten + beheren		nee	Dit is een te groot detailniveau om mee te nemen in het planMER.
Landschap	Betere integrale afweging		ja	Wordt meegenomen a.d.h.v. bouwstenen
	Goede, objectieve scenario's uitwerken voor natuur/landschap	x	ja	Wordt meegenomen a.d.h.v. bouwstenen
	Variant meenemen bovenregionaal / bijv Gelderse variant		nee	het planMER van de provincie kijkt breder. Deze planMER heeft de scope van de regio.
	Aandacht voor landschapsbeheer binnen parken		nee	Te groot detailniveau voor het planMER
	Energie opbrengst in balans met natuur/ landschap/ leefomgeving		ja	Dit wordt verdiept in de verschillende alternatieven
	Aandacht voor participatie		nee	Dit wordt niet meegenomen in de tekst van de NRD. Participatie is wel belangrijk in het proces van de planMER.
	Kernkwaliteit van waardevolle landschappen behouden (nationale landschappen + nieuwe streekguiden)		ja	op hoofdlijnen en a.d.h.v. bouwstenen
	Bij alternatieven de mogelijkheden vanuit landschap gebruiken (qua inpassing)		ja	Doen we bij de beoordeling in alternatieven
	Slimme integratie van duurzame opwek organiseren (landschappelijke inbedding)		ja	Doen we bij de beoordeling in alternatieven
	Mooi landschap = subjectief; probeer objectieve waarden toe te voegen, bijvoorbeeld vanuit historische ontwikkeling van het landschap?		ja	a.d.h.v. bouwstenen
	Landgoederen: kennen landschappelijk historisch gebruik, denk aan nieuwe invulling?		nee	Te groot detailniveau voor het planMER

				Juridisch gezien krijgen wintergansrustgebieden en bijvoorbeeld ook weidevogelgebieden een plek in het planMER als belemmerende factoren. Het kan zijn dat stiltegebieden hier breder wordt geïnterpreteerd, in dat geval kunnen ze specifiekere worden bezien in het natuur-alternatief
	Aandacht voor Stiltegebieden		ja	
	Windturbine is qua omvang industrieel, dus ook in 'industrie-landschap' inpassen, bijvoorbeeld op bedrijfsterreinen		ja	Komt terug in alternatief landschap, a.d.h.v. bouwstenen
	Alternatief om gemeentelijk wind op zee te ontwikkelen binnen een windcoöperatie variant		nee	Wind op zee is geen onderdeel van deze planMER
Leefomgeving	Natuur is belangrijker dan uitzicht, tenzij gezondheidseffecten optreden		nee	Via alternatieven worden zowel natuur als leefomgeving meegenomen. Een onderlinge afweging heeft geen plaats in het planMER
	Veiligheid en gezondheid moeten plek krijgen	x	ja	Dit is mogelijk via het alternatief leefomgeving, waarbij detailniveau aansluit bij planMER-niveau.
	Variant binnen planMER langs snelwegen (meer ruimte vanuit externe veiligheid)		ja	Dit is mogelijk om mee te nemen in de alternatieven landschap en leefomgeving.
	Rekening houden met verworven draagvlak bij initiatiefnemer		nee	het planMER gaat over objectieve milieueffecten. Verworven draagvlak is geen objectief milieueffect
	Hoe geef je molenaarswoningen een plek?		nee	Dit is een vraagstuk dat later per project bekeken zou moeten worden. In het planMER kijken we naar objectieve milieueffecten. Dit vraagstuk valt daar niet onder.
	Zorg ook voor bovenlokale en bovenregionale afweging		ja	overleg en afstemming met provincie vindt plaats
	Breng prioritering aan in gebieden; volgorde van ontwikkeling in tijd		nee	Het planMER brengt de mogelijkheden van energie-ontwikkelingen vanuit milieu-oogpunt in beeld. Een prioritering en afweging kan achteraf plaatsvinden in de discussie over RES 2.0
	Aandacht voor verhouding tussen baten / lasten voor de populatie		nee	Dit valt buiten de scope van het planMER en hoort thuis in de afwegingen in de RES 2.0
	Gezondheidseffecten van omwonenden meenemen		ja/nee	Gezondheidseffecten kunnen een plek krijgen in het alternatief 'leefomgeving'.
	Mogelijkheden voor omgeving om mee te participeren, ook met name voor lage Socio-economische Positie (SEP) doelgroepen		nee	Dit wordt niet meegenomen in de tekst van de NRD. Participatie is wel belangrijk in het proces van de planMER.
	Maatschappelijke winst zichtbaar maken		nee	Maatschappelijke winst kent een te hoog detailniveau voor planMER. het planMER gaat over milieueffecten geen praktische invulling van vraagstukken
	Participatieproces met inwoners zorgvuldig vormgeven		nee	Dit wordt niet meegenomen in de tekst van de NRD. Participatie is wel belangrijk in het proces van de planMER.
	Nadenken over hoe je maatschappelijk draagvlak 'meetbaar' kunt maken		nee	Nadenken over hoe maatschappelijk draagvlak meetbaar kan worden is te praktisch voor een planMER. het planMER gaat over milieueffecten geen praktische invulling van vraagstukken
	Minimaliseren van negatieve impact + dit ook meetbaar maken/aantonen		nee	We kijken naar wat de impact is van bepaalde milieueffecten. Hoe deze meetbaar maken is een vraagstuk buiten het planMER
	Bereidheid tot meer directe 'tracé besluiten'		nee	Dat is keuze voor bestuurders. het planMER bekijkt feitelijke milieueffecten.
	Bereidheid tot herijken van kaders		nee	het planMER is een onderzoek naar feitelijke milieueffecten. Keuzes rondom mogelijk herijken van kaders is een bestuurlijke keuze.
	Aandacht voor aspect geluid		ja	Geluid is een van de milieuaspecten waarop wordt getoetst.
	Bij windturbines: hoe groter de afstand tot woningen, hoe beter (liever geen minimale afstanden)		ja	Dit wordt meegenomen in alternatief leefomgeving
Energie opbreng	Wordt er een marge gehanteerd in resultaat van het bod?		Betreft een vraag	Ons vertrekpunt is de het bod van 1,62 TWh uit de RES 1.0. het planMER moet ons inzicht geven in op welke wijze we dit bod op verschillende manier ingevuld zou kunnen worden in de regio, al dan niet meer dan huidige bod. Uiteindelijk is dit een keuze aan de bestuurders of ze het RES bod 1.0 (tenminste 1,62 TWh ook opnemen in RES 2.0
	Verhouding zon-wind moet anders (onmaatschappelijk)	x	ja	Dit wordt meegenomen in het alternatief energiesysteem

					Het planMER brengt de mogelijkheden van energie-ontwikkelingen vanuit milieuoogpunt in beeld. Een keuze voor de ontwikkeling van flex & opslag kan achteraf plaatsvinden in de discussie over RES 2.0
	Flex & opslag moet een plek krijgen voor 2030			nee	
	< 220 tiphoogte alleen daar waar planologisch niet mogelijk is			ja/nee	We vergelijken in het planMER een bandbreedte aan windturbines. Zo krijgen we inzicht in de (on)mogelijkheden van zowel operationele (kleinere) windmolens en in de mogelijkheid van innovatieve (grotere) windmolens.
	Koppeling vraag & aanbod zo dicht mogelijk bij elkaar	x		ja	Dit nemen we mee in het alternatief energiesysteem
	Wordt er gekeken naar realisme van zon op dak vanuit RES 1.0			Betreft een vraag	Zon op dak is een gegeven zonder milieueffect. Daarom wordt dit niet meegenomen in het planMER
	Varianten moeten in planMER wel realistisch blijven			ja	Het planMER toetst op milieu-aspecten. In die zin zijn alle alternatieven realistisch. De afweging met andere aspecten, zoals economische, draagvlak, energie-inpasbaarheid vindt buiten het planMER, maar binnen de RES 2.0 plaats.
	Bevorderen van cable-pooling			ja	Dit nemen we mee in het alternatief energiesysteem
	Financiële haalbaarheid			nee	Dit is interessant bij een lokale ontwikkeling. Financiële haalbaarheid is geen milieueffect en wordt niet meegenomen in het planMER
	Hoe realistisch zijn kleine windturbines? (< 220 tiphoogte)			Betreft een vraag	We vergelijken in het planMER een bandbreedte aan windturbines. Zo krijgen we inzicht in de (on)mogelijkheden van zowel operationele (kleinere) windmolens en in de mogelijkheid van innovatieve (grotere) windmolens.
	Organiseer financiële expertise over Business cases			nee	het planMER betreft geen businesscase. Het doorrekenen of expertise vragen hierover is geen milieueffect en wordt niet meegenomen in het planMER
	Geen irreële scenario's			ja	Het planMER toetst op milieu-aspecten. In die zin zijn alle alternatieven realistisch. De afweging met andere aspecten, zoals economische, draagvlak, energie-inpasbaarheid vindt buiten het planMER, maar binnen de RES 2.0 plaats.
	Verhouding zon-wind goed bandbreedtes in beeld houden, realistische scenario's (dat wil niet perse zeggen 50-50 verhouding!)			ja	Dit wordt meegenomen in het alternatief energiesysteem
	Realiseer energie=parken/hubs			ja	vraag en aanbod bij elkaar brengen wordt meegenomen in het alternatief energiesysteem
	Als een windturbine in het landschap past, kies dan voor de meest rendabele uitvoering			nee	Dit betreft een lokale uitwerking. Van deze afweging is nog geen sprake in het planMER. Daar kijken we wat de milieueffecten zijn van een windmolen in het landschap.
	Maak zorgvuldige keuzes binnen nieuwste technieken (minder-maar groter; of meer-maar kleiner)				Onduidelijk op welke nieuwe technieken wordt bedoeld. Hier ontvangen we graag een verduidelijking op via de mail.
	Denk aan innovaties die er aan komen, ook in relatie tot besluitvorming over lange termijn keuzes				Onduidelijk op welke innovaties wordt bedoeld. Hier ontvangen we graag een verduidelijking op via de mail.
	Bij ontwikkeling altijd samen/coöperatief			Nee	Dit betreft een lokale uitwerking. Van deze afweging is nog geen sprake in het planMER. Daar kijken we wat de milieueffecten zijn van een windmolen in het landschap.
	Actuele informatie gebruiken, geen verkeerde uitgangspunten hanteren			ja	De informatie die wordt gebruikt zijn de uitgangspunten voorgeschreven door de commissie m.e.r. Daarnaast helpt adviesbureau witteveen + bos ons als experts op actuele ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld het nevele arrest
	Zon en wind zijn niet complementair voor het netwerk			Ja	Cable pooling wordt meegenomen in het alternatief energiesysteem

Instructie bij dit document

Tijdens de omgevingsdialogen is er stil gestaan bij verschillende thema's binnen de planMER. In onderstaande tabel is de input - post its - verwerkt. Per onderwerp is in de achterliggende kolommen aangegeven of het wordt meegenomen in de tekst van de NRD en waarom/hoe.

Dit wordt in de tabel duidelijk gemaakt met:

Hoek van speelveld	Opgehaalde input			Meegenomen in tekst NRD (Ja/Nee)	Onderbouwing
Natuur	Positief sturende criteria	Verduidelijking/verdere uitwerking	Toelichting / Opmerking		
		*Natuur onder zonnepark = diversiteit			
		*rekenhouden met waterkwaliteit (uitstroom van land)			
		* Zonneparken kunnen gecombineerd worden met korte vegetatie natuur			
		* "Buiten natuur" landschap/natuur versterkende elementen lange termijn			
		* Energietransitie als een kans om te investeren in natuur	Energietransitie als een kans om te investeren in natuur		
		* Natuur altijd meenemen. Waar ecologie mogelijk, meenemen in plannen			
		*Grenzend aan natuurnetwerk. Zon of wind (tijdelijk) met garantie dat het na 15 jaar uitbereiding van netwerk wordt			
		*Natuur inclusief ontwerpen om bestaande groene elementen met elkaar te verbinden		Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Koppelkansen zoals hier benoemd zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	Natuur inclusief ontwerpen: T.a.v. maatregelen zou het algemene criterium niet moeten zijn: de mate waarin maatregelen mogelijk zijn			Algemene opmerking, geen criteria	
	Door Klimaat doelen te halen gaat de stikstof depositie omlaag			Algemene opmerking, geen criteria	
	Duurzame opwek is altijd goed voor natuur	Wordt locatie specifiek onderzocht		Algemene opmerking, geen criteria	
	Koppelen opbrengst aan natuur ontwikkeling	Inkomsten uit energie kunnen boeren helpen de transitie naar biologisch te maken inkomsten bieden grondeigenaren om (meer) natuur te ontwikkelen Afromen van opbrengst energie voor investeren in natuurgebieden		Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Koppelkansen zoals hier benoemd zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	Wegblijven bij vogel/vleermuisrijke gebieden			Ja	In alternatief natuur meegenomen (op basis van openbaar beschikbare data).
	Niet in GNN weidevogelgebieden	Geen windmolens in vogelrijke gebieden		ja	Weidevogelgebieden worden als hard criterium meegenomen
	Clustering van duurzame energie	zon en wind op één perceel		ja	Weidevogelgebieden worden als hard criterium meegenomen
	Door bij wind- en zontontwikkelingen binnen GO natuur voorop te stellen kan hier winst worden behaald			Algemene opmerking, geen criteria	
	Natuur in de uiterwaarden niet gebruiken			Ja/nee	Voor zover dit onderdeel is van GNN/N2000 geldt wel dat dit is meegenomen als criterium
	Negatief sturende criteria				
	Zonnevelden verhogen kans op natuurbranden			Ja/nee	Impliciet meegenomen door zonnevelden buiten natuurgebieden mee te wegen
	monofunctionele zonneparken			Ja	We onderzoeken multifunctionele zonneveld in het planMER, ofwel zonnevelden gecombineerd met een andere functie.
	Species homo erectus			Algemene opmerking, geen criteria	

	In verstedelijkte gebied is geen extra natuur compensatie nodig. Energie opwek is belangrijk			Nee	Past niet binnen detailniveau van planMER op regionale schaal.
	Slijtage windwieken, fijnstof, microplastic, zeer zorgwerkende stoffen, Bisfenol			Nee	Dit is een te groot detailniveau om mee te nemen in het planMER
	Met 25 jaar vergunnen zonnepark werkt slecht voor blijvende natuur			Nee	Deze uitgangspunten zijn vanuit de provincie geformuleerd
	Teveel compensatie natuur bij zonnevelden ten kosten van landbouwgrond			Algemene opmerking, geen criteria	
Landschap					
	Positief sturende criteria				
	Opbrengst investeren in landschap versterking			Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Koppelkansen zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	Windmolens = bebouwing voorkomen		Dit betekent dat windmolens ook een soort garantie bieden dat het landschap verder vrij blijft van bebouwing,	Ja/nee	Niet expliciet benoemd, maar vanuit uitgangspunten een neveneffect
	Versterk alleen lijnen die je in landschap wil benadrukken (W)	Onderzoek: let ook op verhouding mast <-> wieken. Hoogte beperking leidt soms tot schevere verhouding en ziet er raar uit		Ja	In het planMER wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses
	Trots! Educatie landschappen langs snelwegen en naastgelegen bedrijventerreinen lenen zich voor grootschalige opwek		wellicht combinatie te maken met landschapopleiding van de hogeschool/scholen	Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Koppelkansen zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	Infrastructuur koppelen	een rij bomen is ook infrastructuur Hoogspanning Provinciale wegen aansluiten bij bestaande structuren		Ja	In het planMER wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses
	Clusteren, geen confetti (WZ)	zon: schaal landschap bepaald of je gaat clusteren		Ja	Door solitaire windturbines uit te sluiten en landschappelijke structuren te volgen (vanuit landschappelijke analyse)
	Let op bij bestaande kernkwaliteiten	Afhankelijk van landschap + mening omgeving		Ja/Nee	In het planMER wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses
	Verstoppen (z)	Maak het niet zichtbaar.		Ja	In het planMER wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses
	Niets doen (WZ)	Zon: kan landschap eigenschappen versterken Wind: kan bij industrieel landschap versterken		Ja	In het planMER wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses
	Rekening houden met huidige + toekomstige functie van het gebied	Landschap is hierin leidend		Ja	In het planMER wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses
	Maak van een wind of zon project een plek die je wilt bezoeken		Koppelkansen, versterking landschap en recreatie etc.	Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Koppelkansen zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	neutraal sturende criteria				
	Zon/wind anders inpassen		Schaal van zon en wind is landschappelijk totaal anders; kan wind überhaupt landschappelijk ingepast worden. Wel op micro niveau, maar niet op meso en macro schaal.	Ja	In het planMER wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses

	Kies landschapstype dat goed bereikbaar is (vanuit brandweer)			Ja/nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Dit is afhankelijk van landschappelijke structuur en elementen op de locatie.
	Landschap niet meenemen voor wind, want is landschapstype overstijgend			Nee	Er wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyse, dit geldt als toetsingskader.
	Niet uniform in de regio			Ja	Er wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses, dit betekent dat er verschillende landschapstypen in de regio zijn, waarmee uniformiteit niet een vereiste is.
	Negatief sturende criteria				
	open gebied open houden (w) wind is niet inpasbaar. Staat boven landschap en verpletterd die	wind is landschap overstijgend	Staat haaks op regel 40.	Nee	Er wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses. Hieruit kan volgen dat open gebied geschikt is voor wind.
	Niet aansluiten bij structuren (haaks)			Algemene opmerking, geen criteria	
	Door veranderd landschap, mogelijk minder recreanten			Ja	In het planMER wordt aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses, o.a. uit het RES 1.0 traject
	Verrommeling van het landschap (wz)	afbreuk beleving historisch landschap afbreuk beleving natuurlandschap (wildernis)		Algemene opmerking, geen criteria	
	te subjectief = geen criterium	Landschap in zijn algemeenheid te subjectief, hoe beoordeel je dit? Herleidbaar maken		Ja	Door toepassing te geven aan de landschappelijke analyses zal in het alternatief landschap zoveel mogelijk rekening gehouden worden met het landschap
				Nee	In het planMER wordt niet gekeken naar de subjectieve beleving van landschap, maar aangesloten bij bestaande landschappelijke analyses, o.a. uit het RES 1.0 traject
Leefomgeving	Positief sturende criteria				
	Koppelkansen benutten	langs infra bundelen		Ja	Meegenomen in het alternatief Landschap
	Verplichting creëren van maatschappelijke meerwaarde - maak van een zonne/windpark een plek die je wil bezoeken	multifunctioneel zonnepark boven parkeerterreinen (verkoeling) recreatief toeristische energie parken met educatie zonneparken als kunst buurtcentra wandelroute uitkijktoren			
		Gewenste behoeften op locatie integreren voor bewoners		Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Koppelkansen zoals hier omschreven zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	Lokaal eigendom	Omgevingsfonds t.b.v. lokaal doelnemen energie armoede tegengaan lokale opbrengst trots! Gebiedsparticipatie vanaf beginfase	Als lokaal eigendom is verwerkt in lokaal beleid = meetbaar?	Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Lokaal Eigendom staat genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	Participatief ontwerp	Informatie tijd en kwalitatief goed aan inwoners		Nee	Dit is onderdeel van de verdere uitwerking van concrete plannen binnen de zoekgebieden die in de RES 2.0 worden aangewezen.
	Ontwikkelen daar waar energiecoöperaties actief zijn	coöperatie = kennis vergroten coöperatie = betrokkenheid		Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Koppelkansen zoals hier omschreven zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	Gemeente eigenaar windmolens			Nee	Dit is een te groot detailniveau om mee te nemen in het planMER
	Goed nadenken over locaties voor gezondheid & veiligheid			Ja	In het alternatief leefomgeving houden we optimaal rekening gehouden met de leefomgeving, waaronder gezondheid en veiligheid (o.a. door zo groot mogelijke afstand te houden tot kwetsbare objecten.
	Ontwikkeling van techniek van zon en wind (stiller, beter, e.d.)			Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Technische ontwikkelingen zoals hier omschreven zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	socialisering van grondvergoeding			Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Koppelkansen zoals hier omschreven zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0 .
	Eerst op de daken dan op de gro	Verplichting zonnepanelen op blokken dozen distributiecentra geen zonnevelden op goede landbouwgrond		Nee	In het bod voor de RES 1.0 is een onderbouwing opgenomen van zon op dak. Het uitgangspunt is invulling aan de resterende opgave voor zon en wind op land.
	Afstandsnormen rond dorpskernen			Nee	Besloten is om uit te gaan van geluidscontouren om de alternatieven zo breed mogelijk te onderzoeken. In de verdere uitwerking van projecten kan gekozen worden voor strengere normen, ook i.r.t. het onderzoek dat loopt naar landelijke normen voor windturbines.

	windmolens op bedrijventerrein			Ja	In het alternatief leefomgeving worden de plekken waar mensen verblijven beschermd. Dit houdt ook bedrijventerreinen. Voor overige alternatieven geldt dat wind op bedrijventerreinen niet is uitgesloten.
	Rekening houden met huidige + toekomstige functie van het gebied			Ja	Indien autonome ontwikkelingen bekend zijn, zijn deze meegenomen in de NRD. In de toekomst kan hier verandering in op treden. Dit is onderdeel van monitoring voor RES 2.0.
	Onttrekking windmolens van landschap	waar het meeste waait Lager dan de hoogste boom		Nee	In het planMER kijken we naar de vanuit milieuoogpunt meest geschikte gebieden, de meeste wind en hoogste boom zijn geen expliciet milieueffect.
	Negatief sturende criteria				
	Windmolens moeten ook kunnen in natuurgebieden			Ja	Hierbij geldt wel dat er restricties gelden t.a.v. bepaalde natuurgebieden (o.b.v. wet- en regelgeving). Daarnaast zet de regio in op vergunbaarheid voor 1 januari 2025. Hier wordt in de RES 2.0 rekening mee gehouden.
	Risico contouren bedrijven (seveso)			Ja	Er wordt rekening gehouden met risicocontouren
	Geen inspraak, invloed, inkomsten, zeggenschap op ontwikkeling	dichtbij mensen		Nee	Niet expliciet meegenomen als criterium in de tekst van de NRD. Koppelkansen rondom participatie zijn genoteerd voor uitwerking in RES 2.0
	Opeenstapeling van hinder	lawaai/geluid slagschaduw (slagschaduw is heel eenvoudig weg te nemen dus zou een zacht criterium kunnen zijn) uitzicht nog meer ruimtelijke drukte		Ja	In het alternatief leefomgeving is er geprobeerd de effecten op voorhand zoveel mogelijk te beperken. In de andere alternatieven worden de effecten eveneens beoordeeld.
	Verstoringsbeleving			Ja	Dit wordt meegenomen in het alternatief landschap
	Energiesysteem	Positief sturende criteria	Verduidelijking/verdere uitwerking	Toelichting / Opmerking	
	<i>Hieronder criteria voor een gewenst energiesysteem (los van de andere rijen).</i>				
		zon op dak (grote daken zoals agrarische daken met beperkte netcapaciteit in buitengebied) combineren met windturbines	hierdoor wordt ook mogelijk meer grote daken te benutten voor zon op dak mogelijk (ruimtelijke kwaliteit)	Ja	Hier wordt rekening mee gehouden in alternatief Energiesysteem.
met zo min mogelijk pieken op het net - met een optimale balans van opwek/aanbod en vraag/gebruik ook in de tijd (continue balans)	Zon en windenergie op dezelfde aansluiting	zon op dak (grote daken zoals agrarische daken met beperkte netcapaciteit in buitengebied) combineren met kleinere molens	hierdoor wordt ook mogelijk meer grote daken te benutten voor zon op dak mogelijk (ruimtelijke kwaliteit)	Nee	Opgave voor planMER gaat uit van wind en zon op land. Uiteraard is dit wel een aandachtspunt voor uitwerking concrete projecten
met zo min mogelijk extra kabels / minder uitbreidingsnoodzaak van het net	Grootschalig zon op dak combineren met verhogen energievraag	zon op dak (grote daken zoals agrarische daken met beperkte netcapaciteit in buitengebied) combineren met energievraag/ gebruik verhogen	Voorbeelden van verhogen die genoemd zijn: tractie op elektriciteit, nieuwe bedrijfsactiviteit/machines en woningen	Nee	Uitgangspunt is om bestaande vraag zoveel mogelijk mee te nemen in het alternatief. Verhoogde energievraag simuleren past hier niet in.
met zo min mogelijk cent		Power to heat. Windturbines nabij warmtevraag - warmtenetten (warmte levering voor warmtenetten)	Extra voordeel van power to heat: in de winter is er meer windenergie en in de winter is er ook meer behoefte aan warmte		
met continue energievoo		Windturbines combineren met hydropower - nabij plaatsen geschikt voor hydropower	Bijvoorbeeld windenergie gebruiken om water omhoog te pompen		
waar energie niet verloren	Windturbines combineren met / nabij energievraag	Windturbines combineren met waterstof conversie en waterstof/gasleidingen - nabij ruimte voor conversie elektriciteit naar waterstof en nabij H2-netwerk/gasleidingen	Vraagstuk: als ik opwek wil combineren met energievraag, hoe krijg ik dan (als overheid/initiatiefnemer zicht op waar de energievraag is)	Nee	Het planMER onderzoekt enkel de windmolens die primair energie leveren. Het combineren van technieken valt niet in het planMER

dat een veilig energiesyst	Zonneparken/ zonnedaken met oost - west oriëntatie		Noord - zuid oriëntatie geeft meer pieken op het net dan oost-west. Meer balans	Ja	Er wordt uitgegaan van een noord-zuid oriëntatie om zo een 'worst-case'-scenario in beeld te brengen.
dat onafhankelijk is van buitenlandse partijen	Zonneparken-panelen in verticale opstelling én verticale zonnefolies op daken		Verticale opstellingen van zonnepalen geven minder pieken op het net - meer balans	Nee	Er wordt uitgegaan van een noord-zuid oriëntatie om zo een 'worst-case'-scenario in beeld te brengen.
waar ik zelf aan mee kan doen	Energie opwek clusteren met vraag én opslag	Clusteren Lokaal opslag aanbod vraag		Nee	Uitgangspunt is om bestaande vraag zoveel mogelijk mee te nemen in het alternatief. Verhoogde energievraag simuleren past hier niet in.
niet afhankelijk is van 1 investeerder	Energie opwek combineren met (veilige) energie opslag		Veilig: zicht op accu's nodig (registratie)	Nee	Het planMER brengt de mogelijkheden van energie-ontwikkelingen vanuit milieuoogpunt in beeld. Een keuze voor de ontwikkeling van (veilige) opslag kan achteraf plaatsvinden in de discussie over RES 2.0
	Opwek locaties voor wind /zon op voor het (huidige en voorzien nieuw) energiesysteem handige plek	Programmeren van energie opwek op plaatsen waar net ligt of nieuw net komt		Ja	In het alternatief is rekening gehouden met afstand tot bestaande stations en nieuw aan te leggen stations.
<i>Veel van de positief sturende criteria dragen bij aan meerdere criteria van het gewenst energiesysteem.</i>					
<i>Nog aanscherping nodig: wat behoort bij een energiesysteem?</i>	Optimalisatie locaties veilig energieopslag	Meer collectieve opslag met voldoende ruimte er omheen (veiligheidscontouren/afstanden) en bereikbaar.	Bij accu's grote afstanden nodig - rook/giftige dampen verspreiding)		
		Veilige opslag kost meer ruimte	Wens: stimuleren collectie energieopslagsystemen i.v.m. veiligheid	Nee	Het planMER brengt de mogelijkheden van energie-ontwikkelingen vanuit milieuoogpunt in beeld. Een keuze voor de ontwikkeling van (veilige) opslag kan achteraf plaatsvinden in de discussie over RES 2.0
	Verhouding wind-zon: 1: 1 opgesteld vermogen ≈ 3:1 opwek /levering		Wens/oproep: regie op buurt / collectieve (opslag) oplossingen	Nee	Het planMER is een onderzoek naar feitelijke milieueffecten. Keuzes rondom regie op buurt/collectieve oplossingen zijn bestuurlijke keuzes
	Indien er keuzeruimte is voor oplossingen buiten het regionale gebied:	wind op zee			
		zonne energie uit Spanje			
		importeren waterstof		Nee	Uitgangspunt is het regionale bod uit de RES 1.0 binnen de regiogrenzen
	Negatief sturende criteria	Verduidelijking/verdere uitwerking			
	Opwek verspreid /versnipperd		Versnipperde en verspreide opwek is duur voor netinpassing. Checken bij Liander of dit klopt.	Ja	In het alternatief is rekening gehouden met afstand tot bestaande stations en nieuw aan te leggen stations.
			Als 1 bron / een aantal centrale bronnen alle energie leveren en het energiesysteem daar op ingesteld blijft is dat kwetsbaar, want het is -éénzijdig - afhankelijk (van 1 eigenaar/investeerder) - werkt innovatie tegen	ja/nee	Wel wordt uitgegaan van opwek door wind- en zon en zit aan de RES opgave een warmtevraag gekoppeld.
	Alle energie geleverd door 1 (centrale) bron		Dan gaat het goed mis op andere thema's???		
	Kleinere/ lagere windmolens zijn niet rendabel als ze niet achter de meter aangesloten zijn			Algemene opmerking, geen criteria	

	Altijd 'fossiele' opwek als achtervang nodig hebben			Algemene opmerking, geen criteria	
	Netinfrastructuur volgend op opwek (de netbeheerder lost het op)		De markt laten bepalen (geen regie nemen)	Nee	In het alternatief is rekening gehouden met afstand tot bestaande stations en nieuw aan te leggen stations.

Instructie bij dit document
 Tijdens de omgevingsdialogen is er stil gestaan bij verschillende thema's binnen de planMER. In onderstaande tabel zijn de reacties die na omgevingsdialog 3 zijn toegestuurd te lezen. De volledige briefjes zijn samengevoegd in bijlage 1. Onderstaand zijn de reacties toegesplitst op de concept-keuzes uit de concept-NRD. Niet voor alle keuzes zijn reacties binnen gekomen.

Dit wordt in de tabel duidelijk gemaakt met:
 Ja: Aangedragen input we mee in de NRD
 Nee: Aangedragen input nemen we niet mee in de NRD
 Ja/Nee: Aangedragen input wordt deels meegenomen in de NRD

Soms kan het zijn dat de aangedragen onderwerpen wel belangrijk zijn, maar vanuit de inhoud bekeken geen plek in de milieureportage kan vinden. Dan wordt deze aangegeven als 'nee', want de input kan niet worden meegenomen in de tekst van de NRD. Een voorbeeld is input op het onderwerp 'participatie'. Dit is een belangrijk onderwerp in zowel de uitvoering en realisatie van grootschalige opwek, als wel in dit proces om tot een milieueffectenrapportage te komen. Vanuit inhoudelijk oogpunt is echter participatie geen milieueffect zoals je dat in de tekst meeneemt in de NRD. Daarom wordt deze aangegeven met 'nee'.

Kernkeuze	Regionale stakeholder	Reactie	Meegenomen in tekst NRD (Ja/Nee)	Onderbouwing
Centrale vraag voor het planMER				
	Natuur en Milieu Gelderland	Dit is veel te neutraal: de doelstelling moet zijn een geslaagde energietransitie, met urgentie. Onderdeel van de centrale vraag moet worden: 1,62 TWh moet als absolute minimum gezien worden, het strevenmoets zijn om hier bovenuit te komen, als reserve i.v.m. projecten die niet doorgaan ook als voorschot op de noodzaak voor méér duurzame energie-opwekking	Ja	In de centrale vraagstelling leggen de onderzoeksvraag voor om 'tenminste' invulling te geven aan de RES 1.0 ambitie van 1,62 TWh duurzame elektriciteitsopwek. Let wel: de opmerking heeft betrekking op het beleid in de regio, het PlanMER is enkel een onderzoek dat kijkt naar objectieve milieueffecten. Er worden geen beleidsuitspraken gedaan.
		Het is heel belangrijk dat er aanzienlijk meer ruimte wordt gevonden voor wind -want de huidige verhouding leidt tot een zeer inefficiënt energiesysteem, waarbij het bovendien de vraag is of de berekende hoeveelheid TWh ook daadwerkelijk op het net kan worden gebracht. Zie ook een motie van PS om de verhouding te verbeteren	Ja	De disbalans tussen zon- en windprojecten is een van de aanleidingen voor het milieueffectonderzoek. Het komt daarom terug in paragraaf 1.1 van de NRD.
		Wij blijven grote moeite hebben met de benadering van het onderzoek, met de RES 1.0 als 0-variant en dan de 4 thematische alternatieven. Ten eerste: waarom deze vier hoeken van het speelveld? Waarom dan niet kijken naar de opgaven in de regio voor verstedelijking (nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen infra, uitloopgebieden), klimaatadaptatie, denatuur (niet zoals die nu is, maar inclusief de overgangszones voor stikstof en KRW), delandbouwtransitie...? Sommige van deze opgaven zijn waarschijnlijk van méér invloed op de locaties voor de energietransitie, dan 'landschap' -en voorzover 'landschap' dat wél is, wordt dat ongetwijfeld een factor in de toekomstigeregionale plannen	ja/nee	Een flink aantal onderwerpen die worden genoemd vinden hun plek in het onderzoek naar milieueffecten op een van de vier thema's: leefomgeving, natuur, landschap en energiesysteem. Tegelijkertijd is het PlanMER een objectief onderzoek naar milieueffecten. De integrale afweging tussen energieopgaven enerzijds en andere opgaven zoals verstedelijking en de landbouwtransitie zal plaats moeten vinden in het daaropvolgende RES 2.0 proces. Dergelijke beleidsafwegingen opnemen in een PlanMER leidt tot oneigenlijk gebruik van dit onderzoeksinstrument.
		De planMER moet vooral probleem-oplossend zijn-belemmeringen benoemen en opties benoemen omze op te lossen-dit mede in een afwegingtegen de kansen, de potentiële opbrengst voor milieu en maatschappij.Essentieel is daarbij het onderdeel 'geschikt maken'van locatiesmet belemmeringen, bijv. zoals we die in onze brief benoemd hebben voor molenaarswoningen en externe veiligheid.	Ja	In een onderzoek naar milieubelemmeringen is het lastig om terminologie over belemmeringen en beperkingen uit de weg te gaan. Tegelijkertijd dienen de onderzoeken in het PlanMER juist om de mogelijkheden in beeld te krijgen. In de alternatieven worden verschillende normen voor externe veiligheid onderzoek. Daarnaast wordt gekeken hoe een aanvullende analyse op molenaarswoningen kan worden onderzocht.
		Wij zouden eigenlijk ook een alternatief willen: het maximale uit het gebied halen, en dan terugrekenen naarlaten we zeggen: 2x het huidige bod. De doelstellingen zijn internationaal en ook nationaal aangescherpt, maar dat laatste is nog niet vertaald. In felte kun je de laatste optie zien als een variant waarbij je al beter kijkt naar de totale impact op de regio, en probeert te voorkomen dat latere planvorming tégen de huidige planvorming ingaat (damage control).	ja/nee	Er is gekozen voor een milieueffectonderzoek dat de verschillende 'hoeken van het speelveld' verkent. Daarbij wordt niet toegewerkt naar een voorkeursvariant of integrale beleidsafwegingen. Dat vindt plaats in het RES 2.0 proces dat volgt op het PlanMER. Wel worden de verschillende thema's vertaald naar verschillende opwekpotenties.
	Vertegenwoordigers energiecoöperaties in de regio Arnhem Nijmegen	De centrale vraag gaat er van uit dat in deze regio tegen 2030 1,62 TWh met (water en) zon en wind geproduceerd moet worden. Echter, de planMER is niet bedoeld om RES 1.0., met haar beperkt aantal zoekgebieden, te evalueren, maar om voeding te geven aan RES 2.0. En in RES 1.0., goedgekeurd door alle gemeenten en de provincie, wordt duidelijk gesteld dat RES 2.0. een stap moet zijn naar de regionale bijdrage aan de Gelderse doelstelling om in 2030 55% minder broeikas-gassen uit te stoten (pagina 9). Op pagina 25 wordt verduidelijkt dat daarmee de uitdaging is om in 2030 3,5 TWh aan productie van zon en wind te realiseren. Om RES 2.0. goed voor te bereiden is het dus belangrijk dat die hogere doelstelling van 3,5 TWh als uitgangspunt genomen wordt. Dit bindt de politieke organen niet meteen aan deze doelstelling, maar het moet het technisch mogelijk maken om wel tot die beslissing te komen. Deze hogere doelstelling onderstreept ook het urgente karakter van deze exercitie, en is een aanmoediging om vooral veel energie te steken in het aspect "geschikt maken" van gebieden waar op het eerste gezicht zachte belemmeringen zijn. Wat wij missen is een expliciete doelstelling of althans uitdaging om in onze regio naar een balans tussen wind-en zonnemogen te werken. Die moet, qua vermogen, rond de 50%-50% zijn. In de RES 1.0 is deze verhouding 11% -89% (pag. 27). Dat betekent ook dat in de route van 1,62TWh naar 3,5 TWh het extra vermogen grotendeels van meer windmolens moet komen. Wij roepen de RES-organisatie op om deze 50%-50% doelstelling in de NRD op te nemen.	ja/nee	De disbalans tussen zon- en windprojecten is een van de aanleidingen voor het milieueffectonderzoek. Het komt daarom terug in paragraaf 1.1 van de NRD. Daarnaast is het bod van de RES 1.0 het uitgangspunt van het PlanMER en dat berust op de ambitie om 1,62 TWh duurzaam op te wekken binnen de regio in 2030. Maar de PlanMER onderzoeken stoppen niet bij een bepaald opwekvermogen in de regio. We brengen puur de milieueffecten in beeld. Het kan dus goed zijn dat de opwekpotentie van de regio boven de ambitie van de RES 1.0 uitkomt. Het onderzoek staat wat dat betreft los van de gemaakte afspraken en is bovendien geen beleidsdocument waar beleidsafspraken uit zijn af te leiden.
Keuze II: Definitie windparken	Natuur en Milieu Gelderland	Akkoord, wel willen we opmerken dat als in een aanzienlijk groot gebied 3,6 tot 7 MW-turbines vanwege wettelijke regelgeving niet inpasbaar zijn, soms windturbines met bijvoorbeeld een tephooogte van 150 meter wél inpasbaar kunnen zijn. We pleiten er al langere tijd voor om -alleén voor deze situatie -een aparte SDE-categorie in te stellen. Akkoord, wel willen we daarbij opmerken dat het dan in de studie moet gaan om moderne turbines (3,6 tot 7 MW) die veelal groter zijn dan de al bestaande turbines. Landschappelijk is dit wellicht minder aantrekkelijk, maar het is wel de realiteit. Bij 'oudere' windparken (maar die zijn er nog niet in deze RES-regio) zou je meteen aan oepschallige van het hele windpark kunnen denken.	Ja	Het gaat hier om kleinere turbines dan de bandbreedte in het PlanMER voor windmolens wordt onderzocht. Tegelijkertijd geldt vanuit milieueffecten dat de locaties die geschikt zijn voor 3,6 of 7,0 MW turbines, waarschijnlijk óók geschikt zijn voor kleinere turbines. Zo bezien worden de mogelijkheden voor deze kleinere turbines automatisch meegenomen in het onderzoek meegenomen. De precieze invassen op projectniveau is te gedetailleerd voor een PlanMER. Op projectniveau zal in nagenoeg alle gevallen een extra projectMER noodzakelijk zijn.
	Vertegenwoordigers energiecoöperaties in de regio Arnhem Nijmegen	In principe akkoord, wantwe zijn het eens met het streven naar clustering, maar er moet in onze regio plaats blijven voorvornieuwe solitaire windmolens en windmolens met een kleiner vermogen.	Ja/nee	Het PlanMER onderzoekt geen solitaire windmolens. Voor kleinere windturbines geldt vanuit milieueffecten dat de locaties die geschikt zijn voor 3,6 of 7,0 MW turbines, waarschijnlijk óók geschikt zijn voor kleinere turbines.
Keuze III: Definitie zonneparken	Vertegenwoordigers energiecoöperaties in de regio Arnhem Nijmegen	3 ha. is een onnodig hoge benedengrens. Kleinere zonnenvelden kunnen prima onderdeel vormen van een energiepark gecombineerd met windmolens, en ze kunnen ook op zichzelf nuttig zijn. Denk ook aan drijvende zonnenvelden. De noodzaak van clustering speelt hier minder dan met windmolens omdat de horizonvulling en hinder voor de gezondheid voor omwonenden niet of minder speelt.	Ja/nee	Aan zonnenvelden zitten nagenoeg geen milieueffecten en gelden minder belemmeringen dan voor windturbines. Ze kunnen vanuit milieu-oogpunt dus bijna overal in de regio. In het PlanMER onderzoek sluiten we aan bij de afspraken in het RES 1.0. Dat betekent dat locaties worden onderzocht waarin multifunctionaliteit centraal staat en met een vermogen vanaf 2 Megawatt (MW). Dat vertaalt zich naar minimaal 2 tot 3 ha.
Keuze VII - Alternatieven				
	Natuur en Milieu Gelderland	Zie boven en onze brief: wij vinden deze aanpak niet zinvol. Het is bekend dat deze elementen moeten worden bekeken maar niet alsof ze alle vier even belangrijk of vergelijkbaar zijn. Met name landschap is een zwak criterium. Er zijn meer hoeken die belangrijk zijn: de bijdrage aan aanpak klimaatproblematiek, natuurontwikkeling, de ontwikkeling van een groene economie, koppellansen met regionale ontwikkeling etc. Oplossingen zoals gecombineerde wind- en zonneparken etc. Wij willen naast de bestaande keuzes in RES 1.0 (de nul-variant) tenminste een variant uitgewerkt zien die wij de "regionaal optimale variant" noemen op basis van een geïntegreerdebeoordeling.	Nee	De opmerking is een zeer begrijpelijke, maar is onderdeel van het RES 2.0 proces dat volgt op het PlanMER onderzoek. In het PlanMER worden de 'hoeken van het speelveld' onderzocht op het gebied van milieu-effecten. Er worden geen (beleids)uitspraken gedaan over welk domein belangrijker is dan het ander.

	Vertegenwoordigers energiecoöperaties in de regio Arnhem Nijmegen	Wij hebben onze twijfels over de benadering met vier invalshoeken ("hoeken van het speelveld") als gelijke elementen in het creëren van een kaart met geschikte gebieden. Deze benadering mist de dimensie van koppelkansen en anderemogelijke voordelen van wind- en zonprojecten. In een brief geschreven samen met Natuurmonumenten en LTO Zuid en LTO Noord van 25 juli pleiten wij voor een andere benadering, namelijk om tegenover het nul-scenario uit RES 1.0. een regionaal optimale variant te produceren. Op die manier wordt niet passief geregistreerd wat belemmeringen zijn, maar actief gewerkt aan een perspectief dat aan de 3,5 TWh ambitie bijdraagt. Wat betreft de vier gekozen invalshoeken zijn er voor natuur en leefomgeving enkele harde belemmeringen, naast zachte belemmeringen waar iets aan te doen valt. Landschap is daarentegen een subjectieve invalshoek, die meer thuishoort in het politieke besluitvormingsproces nadat de planMER is geproduceerd. Als de keuze blijft voor deze vier alternatieven, stellen we voor om onder leefomgeving ook naar positieve koppelkansen te kijken voor de omwonenden, zoals lokaal eigendom, nieuwe bedrijvigheid, vergroening van de lokale economie. Hier kunnen ook de kansen aan bod komen om geplande of waarschijnlijke nieuwe infrastructuur (woonwijken, bedrijventerreinen, wegen...) te combineren met duurzame energieopwekking. We verwijzen ook naar de pilot planMER van de Metropoolregio Eindhoven als voorbeeld van een bredere benadering.	Nee	De opmerking is een zeer begrijpelijke, maar is onderdeel van het RES 2.0 proces dat volgt op het PlanMER onderzoek. In het PlanMER worden de 'hoeken van het speelveld' onderzocht op het gebied van milieu-effecten. Er worden geen (beleids)uitspraken gedaan over welk domein belangrijker is dan het ander. Ook gaan zaken als lokaal eigendom, meekoppelkansen en vergroening van de economie breder dan milieu-effecten. Zeer relevant in het RES 2.0 proces, maar nog niet in het PlanMER.
Overige reacties				
	Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines	Laat de omgeving letterlijk meeschrijven aan het NRD, niet alleen een omzetafhankelijk lid van de NWEA, met verder alle respect voor personen van Witteveen&Bos	Nee	Vanuit de balans tussen zorgvuldigheid en snelheid die in de regio centraal staat, is gekozen voor een intensief traject met regionale belanghebbenden. Zij representeren hun achterban. Op deze wijze is de omgeving betrokken bij de inhoud van de NRD. De NRD zelf wordt opgesteld door een extern onderzoeksbureau.
		Stel de Gedragscode Wind op Land verplicht in gemeentelijke Afwegingskaders, ook voor buitenlandse ontwikkelaars, en voeg daar naast de goede proces- en financiële participatiemogelijkheden eerst een verplichte, betere compensatieregeling dan planschade aan toe. Het draagvlak van nabij wonenden wordt met name hierdoor gehinderd met effecten op leefbaarheid en vastgoedwaarde.	Nee	Deze zaken kunnen zeer relevant zijn in het RES 2.0 proces, maar vallen buiten de scope van milieu-effecten. Het PlanMER is een objectief onderzoek naar milieueffecten als gevolg van energieprojecten.
		Neem daarom een planalternatief op om een grote afstand tot elke woning aan te houden (alle Bundes Laender >1000m)	Ja	In het alternatief 'Leefomgeving' worden stritere normen gehanteerd dan de normen in de Activiteitenregeling en het Activiteitenbesluit. Dit leidt tot inzicht in de mogelijkheden voor energieprojecten in de regio, wanneer een ruimere afstand tot woningen wordt aangehouden.
		Neem als te kwantificeren en te minimaliseren effecten ook omwonenden, landschap en leefbaarheid als object mee, meer dan nu het geval lijkt te worden. Ga niet simpel uit van vergunbaarheid, maar weeg af welke alternatieven de geringste impact hebben, vanuit zorgplicht voor het milieu	Ja	Dit heeft betrekking op het in beeld brengen van de verschillende 'hoeken van het speelveld'. Dit wordt gedaan door de mogelijkheden van energieprojecten te onderzoeken via vier verschillende alternatieven, namelijk Leefomgeving, Natuur, Landschap en Energiesysteem.
		Ga niet in op wijzigen naar meer wind-aandeel in RES-biedingen, dat is tegen de vrijheid van keuze in technieken die de RES-biedingen nu juist bewust van onder af hebben	Nee	Een betere verhouding tussen wind- en zonprojecten in de regio is een van de aanleidingen voor het milieueffectonderzoek. Dit op basis van de netinpassing op het energiesysteem.